

09.06.2022

Poziția Camerei Consultanților Fiscali privind schimbările anunțate în sistemul de impozitare

În așteptarea momentului când ar putea fi înlocuită cota unică

Un sistem de impozitare nu este, el în sine, nici mai bun, nici mai rău decât altul. Orice judecată se face concret, pe cazuri specifice, ținând cont de efectele, dar și de costurile de aplicare, în baza cărora poți amplifica beneficiile și controla riscurile. Iar un sistem de impozitare nu este, în sine, un panaceu: în niciun caz nu își atinge potențialul dacă nu e ajutat și de alte pârghii pentru a mișca cu adevărat economia.

Aceste enunțuri sunt, de obicei, universal valabile, dar se întâmplă că, la noi, par uitate când pe coridoare politice se pun la cale măsuri fiscale! Măsuri pe care economia reală încearcă apoi să le și pună în practică!

Iată-ne din nou în situația în care ne sunt anunțate schimbări fiscale în aceleași condiții de lipsă de transparență și dezbateri reale. Iar costurile acestei lipse de transparență sunt și mai mari când se întâmplă în momente foarte tensionate pentru economie!

Într-un astfel de moment, Camera Consultanților Fiscali consideră necesar să reafirme că **problema nu e trecerea, în sine, la un alt sistem de impozitare, cât "destabilizarea" unui sistem fără a pune în schimb reformele de substanță așteptate, care să meargă la fondul problemelor, adică la efecte și costuri, la cât și cum colectăm, dar și la politici publice de dezvoltare.**

Economia reală are costuri reale!

Nu putem începe o discuție reală și serioasă despre ce trebuie să facem fără un "screening" al stării de fapt, al costurilor actuale. În calitate de intermediari între interesele plătitorului de taxe, pe de-o parte, și interesele administratorului de taxe, de cealaltă parte, consultanții fiscali sunt primii care pot depune mărturie că fiscalitatea este (mult prea) costisitoare în România! Vom prezenta mai jos câteva costuri din economia reală care ar trebui să fie mai bine cunoscute pe coridoarele politice unde se discută diverse măsuri.

Pot fi considerate semne statistice care ar trebui să ne spună că poate nu e chiar momentul potrivit să ne aventurăm doar în reforme de formă.

i) Statistic vorbind, nu prea mai e loc de manevre

Mediul de afaceri, incluzând aici contribuabilii-companii – cele care asigură veniturile și ... impozitele pe venit ale contribuabililor persoane fizice – raportează o situație foarte tensionată pe piața muncii.

În ultimii cinci ani, la nivelul întregii UE, costul muncii a crescut cel mai mult în România.

Tabel 1 - Indicele costului muncii

Stat membru	Industrie, construcții și servicii	Construcții	Tehnologia informației și comunicații
România	181,6	179,5	180,5
Bulgaria	169,1	162,8	178,4
Ungaria	159,6	167,2	142,9
Cehia	145,8	137,0	135,6
Polonia	144,1	142,0	142,0
UE-27	114,5	115,1	116,5
Irlanda	112,5	112,4	133,9

Date 2021 (2016 = 100); costul include: compensații pentru angajați + taxe – subvenții; Sursa - [Eurostat](#)

Cifrele confirmă percepția generală. Aceasta este imaginea noului normal al lipsei cronice de personal, în care salariile trebuie să recupereze galopant față de Vest. Dacă presiunea era așa mare într-o **perioadă în care s-a redus cota „unică” pe unele venituri, au apărut facilitățile în construcții, au continuat facilitățile din ICT, dividendele sunt taxate mai puțin (cum s-ar spune, când cota unică nu e chiar unică!)** să ne imaginăm cum va reacționa acum angajatorul român la vestea creșterii costurilor cu fiscalitatea, în condițiile în care trebuie să păstreze cel puțin salariul net, dacă vrea să nu-i plece specialiștii bine pregătiți. Cum va mai fi privit de investitori mitul local al atractivității forței de muncă? Să mai adăugăm aici și incertitudinea unui context regional politico-economico-fiscal, unul total anormal, care deja sperie investițiile!

ii) Munca e deja descurajată

Statul ar trebui să fie direct interesat ca angajatul-contribuabil (din mediul privat, cel puțin) să muncească mai cu elan, pentru că acel contribuabil, cel care trece într-o clasă superioară de salarizare (pentru că face ore suplimentare, își îmbunătățește calificarea etc.) plătește impozite și contribuții mai mari și nici nu mai primește diverse beneficii sociale. Totul e ca angajatul să nu-și piardă acest elan prin capcane ascunde. Altfel pierde toată lumea.

Tabel 2 – Capcana salariilor mici

Stat membru	Rata marginală efectivă de impozitare (%)*
Franța	49,0
Danemarca	47,4
România	44,1
Germania	42,3
Italia	41,0
Ungaria	33,5
Polonia	29,5
Spania	26,4
Cehia	21,7
Bulgaria	22,4
UE 27	38,4

*Zisă și "Capcana salariilor mici" ("Low Wage Trap") măsoară cât din câștigul brut suplimentar se pierde (prin taxe și reducerea beneficiilor) atunci când angajatul trece de la 33% la 67% din salariul mediu. Date 2021. Sursa - [Eurostat](#)

Or dacă la noi, în condiții de cotă unică, suntem deja la nivelul țărilor renumite pentru sistemul lor progresiv, nu e îndreptățită percepția că ajungi să muncești mai mult pentru stat? Un stat care, cu toată bunăvoința, nu-ți răspunde cu aceleași servicii precum cel danez, francez, german etc.

iii) **Cu ochii pe cel mai sănătos indicator economic**

Tabel 3 – productivitatea națională față de media europeană

Stat membru	Productivitate 2021	Productivitate 2005
Irlanda	221,7	141
România	84,4	36,7
Bulgaria	51,4	37
Ungaria	72,3	68,8
Cehia	85,4	75,3
Polonia	82,4	62
UE27	100	100

Productivitate nominală pe persoană angajată și oră lucrată, calculată în PPS – power purchasing standard - puterea de cumpărare standard, prețuri curente, exprimată ca procent față de media EU27=100; sursa – [Eurostat](#)

În cei 17 ani de când are o cotă (aproape) unică, România a înregistrat cea mai rapidă creștere a productivității muncii din Europa. Se va spune că nici nu era așa de greu având în vedere baza de plecare. Se va observa însă că Irlanda are cel mai spectaculos salt și asta cel mai probabil nu pentru că ... are printre cele mai progresive impozitări din toată UE! Să ne întrebăm unde e Irlanda, acest centru nodal al investițiilor internaționale (în principal în domeniul high-tech), din punct de vedere al politicii de atragere a marilor investiții? Ce cultură pro-business are Irlanda, pentru a aduce valoare adăugată în țară (din care să se plătească impozite la rate de până la 48% pe salariile mari)?

iv) **Apropo de valoare adăugată**

Tabel 4 – aport companii mari în economie, după număr angajați și valoare adăugată

Stat membru	Pondere VAB produsă în companii mari în total VAB economie (%)	Pondere angajați în companii mari în total angajați economie (%)
Irlanda	63,5	31,4
Germania	53	42
Polonia	49	33,8
Ungaria	44,4	31,5
Cehia	44	33
România	44	35,2
Bulgaria	36	26
UE-27	47,7	35,6

Companii mari – care au peste 250 de angajați. Date 2019, extrase în martie 2022. VAB–valoarea adăugată brută, Sursa - [Eurostat](#)

Acest tabel trebuie văzut ca o invitație de a studia temeinic dacă e momentul oportun să ... încercăm o așa-zisă taxă de solidaritate de la companiile mari și încă una pe cifra de afaceri! Să ne uităm, cel puțin, la discuțiile care se poartă chiar în aceste zile într-o economie de talia Germaniei, dacă este oportună supraimpozitarea profiturilor excesive. Și nota bene, s-ar aplica la profit, la valoare adăugată adusă de acea companie după scăderea costurilor de

producție, nu la ceea ce vinde!

Mai mulți bani la buget? Întreabă-ți administrația!

Ne întoarcem, așadar, la punctul de plecare - **nu există sisteme bune sau rele în sine, există beneficii, există riscuri, mai ales, există costuri specifice, în funcție de particularitățile fiecărei economii și ... culturi fiscale, la nivel de contribuabil-individ, dar și de stat, de administrație.**

Înainte să ne întrebăm "ce fel de sistem?", poate ar trebui **să avem o dezbatere reală pe tema "ce așteptări avem de la sistemul nostru fiscal?" Nu-i suficient să clamăm – vrem mai mult echilibru social și un buget mai bogat și pentru asta introducem sistemul progresiv!**

Ce mesaj vrem să transmitem? Spre exemplu, când Cehia, de altfel unul din statele europene cele mai echilibrate social ([raport OECD](#)), a renunțat anul trecut la cota unică de 15% pentru a adăuga o cotă de 23% pe tranșa de venituri anuale peste 68.000 euro, până la urmă clasa politică a vrut să transmită un mesaj de simplificare și chiar de reducere a poverii fiscale, prin schimbarea bazei brute de calcul, dar și prin abolirea taxei de solidaritate de 7% pe veniturile mari.

În SUA, unde de 100 de ani funcționează neîntrerupt un sistem federal de impozitare progresivă a veniturilor individuale (și încă se mai lucrează la rezolvarea discrepanțelor sociale) se înmulțește numărul statelor membre care [aleg o cotă unică](#) pentru impozitarea veniturilor la nivel statal, dorind să transmită astfel un mesaj propriu de simplificare a fiscalității. La nivel federal, IRS raportează acum cel mai mare deficit de încasări fiscale ca venind din veniturile individuale neraportate, pe fondul sub-finanțării Administrației Fiscale și a consumului tot mai mare de resurse pentru inspecții complexe, în special la contribuabilii cu venituri mari – [raport GAO](#).

Fiecare administrație caută să dea semnale specifice pentru a transmite mai multă solidaritate față de cei care-i plătesc impozitele și, evident, mai multă fermitate cu cei care nu vor să-i plătească!

O constantă a căutărilor de soluții fiscale la nivel global este aceasta: cum să aduci mai mulți bani la buget cerând mai mult de la ... administrația fiscală! (aici, [analiza din "Caietele de lucru FMI", 2020](#)). "Reformele fiscale fundamentale sunt, de obicei acompaniate de reforme ale sistemului de colectare, ale sistemului de impunere a legii fiscale, inclusiv privind penalitățile" (din studiul tehnic "Reforme de introducere a sistemului progresiv în țările cu sistem de cota unică", [grup de lucru Comisia Europeană, 2019](#)).

Pe scurt, aceasta este direcția pe care o propune CCF, sub deviza "Conformare fiscală prin cooperare reală":

- 1) o politică publică asumată de a trece prin dezbatere publică reală și transparentă**, cu toate părțile interesate (asociații ale contribuabililor, mediul economic, profesioniști în fiscalitate, reprezentanți ai aparatului administrativ, cei care pun efectiv legea în aplicare) a oricăror schimbări din domeniul fiscalității;
- 2) o politică publică asumată de adoptare a celor mai bune practici întâlnite cel puțin la nivel european în relația de parteneriat Administrație-Contribuabil;**
- 3) o politică publică asumată de investiții pentru implementarea cel puțin a reformelor**

administrative trecute în PNRR! Așa ne vom asigura că avem, cu adevărat, același teren precum competitorii noștri pe o piață comună europeană, în perspectiva apropiată a unei politici fiscale comune.

Aceasta ar fi cu adevărat o revoluție, aceea a modului de abordare a fiscalității, una necesară și așteptată de economia și contribuabilul român. Și, odată aceasta produsă, putem vorbi și de ... schimbări fiscale radicale, dar haideți să vorbim înainte, pe îndelete și abia apoi să le facem.

Dan Manolescu - Președintele CCF